

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสนุโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมะ ธรรมะนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พระธรรม พระธรรม คือพระรัตนตรัย ไม่ใช่พระทำงาน พระทำงานนั้นเป็นการฝึกหัดพระ ฝึกหัดให้มีข้อวัตรปฏิบัติ เพื่อเครื่องอยู่ของใจ เพื่อใจไม่ให้ฟุ้งซ่านไปเรื่องโลกธรรมทั้งหลาย ให้อยู่กับตัว ทำข้อวัตรปฏิบัติ ให้อยู่อยู่กับตัวนี้ ถ้าใจอยู่กับตัวนี้ แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่มันจะถามว่า “จิตเป็นอย่างไร”

ใจเป็นอย่างไร ใจเราสุขสบายดีไหม ใจเราทุกข์เรายาก ใจเรานะมันเดือดร้อนอยู่ภายใน ร่างกายจะอยู่ในห้องแอร์ ๕๐๐ ชั้น มันก็ทุกข์อยู่บนห้อง ๕๐๐ ชั้นนั้น หัวใจมันสำคัญที่สุด ถ้า หัวใจสำคัญที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนว่า

“ให้มีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

อาหาร บัณฑิตเครื่องอาศัยก็อยู่ประจำโลก ธรรม ธรรมคือสติปัญญาธรรม มั่นติดหัวใจไป ทุกภพทุกชาติ

เธอมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย

ต้องมีสติ ฝึกหัดทำความสงบของใจ มีปัญญาคือภาวนามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาศึกษา เล่าเรียนมาเรื่องโลกๆ ถ้าปัญญาศึกษาเล่าเรียนมาแล้วมันสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค เป็น พระอรหันต์ไปหมดแล้ว

เปรียญธรรม ๙ ประโยค ไปถามหลวงปู่ฝั้น “ผมรู้ทุกเรื่องเลย รู้หมด พระศาสนาี้รู้หมด เลย แล้วให้ผมทำอย่างไรละ” ไปถามหลวงปู่ฝั้น

สิ่งที่รู้ รู้ทุกอย่าง รู้ส่งออกไป รู้เรื่องโลกๆ ใจ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ของแข็ง ของแข็งนี้แข็งไปจดจำมา แล้วแข็งก็เที่ยวไปตากถางเขา เที่ยวไปอวดรู้เขา แต่พฤติกรรมแข็งทำความสงบไม่เป็น เพราะไม่มีธรรมเป็นที่พึ่งใจ มีแต่เรื่องโลกๆ ใจ

ถ้ามีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด มีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด เห็นไหม คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ ร่างกายนี้ต้องการปัจจัยเครื่องอาศัย ต้องการปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิตใจ ชีวิตนี้นิดเดียว ชีวิตนี้สั้นนัก

ในพระไตรปิฎกนะ มีครูบาอาจารย์หลายๆ องค์มากเลย ท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ตายแล้วตายเล่า ก็มาปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ใจ

ชีวิตนี้สั้นนัก แต่หัวใจเวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะ

ถ้าหัวใจเวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะ จงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้ามีศีล มีสมาธิ มีปัญญานะ การแสดงออกมันดีขึ้นเรื่อยๆ

คนเรามีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ถ้าหยาบๆ มา เริ่มต้นขึ้นมามันก็หยาบๆ ใจ หยาบๆ ก็เท่าแต่อารมณ์ความรู้สึกของตน แล้วอารมณ์ความรู้สึกของตน ตนรู้ได้แค่นี้ ก็ว่านี่ถูกต้อง

แต่ถ้ามันมีการศึกษานะ ไปบ่อยครั้งเข้า มันเริ่มเห็นขึ้นมา มันก็พัฒนาขึ้น จากอย่างหยาบก็เป็นอย่างกลาง อย่างกลางมันก็สงบระงับมากขึ้นหน่อย ถ้าอย่างละเอียด เขาไม่สนใจเรื่องอย่างนี้เลย

ทำบุญทิ้งเหวๆ ถ้าทำบุญทิ้งเหวจะไม่มีปัญหาอะไรเลย เพราะต่างคนต่างโยนทิ้งเหวเหวอยู่ข้างล่างขึ้นไปเอามาไม่ได้ ไม่ใช่ทำบุญเพื่อมาแข่งขัน เพื่อตากเพื่อถาง เพื่อเอาชนะคะคานกัน ใจนั้นมันเป็นเรื่องอย่างหยาบๆ ใจ ติดบุญใจ หลงในบุญใจ ต้องทำอย่างนั้นแล้วจะได้บุญ ต้องทำอย่างนั้นแล้วจะได้บุญ

แต่ถ้ามีธรรมนะ ทำอย่างไรก็ได้ เพราะใจมันได้ทำแล้วมันปลอดภัย ถ้าใจเป็นธรรมแล้วมันปลอดภัย เห็นไหม เรามีสติปัญญา ปลอดภัยแล้วเดี๋ยวมันก็อับเฉา อับเฉาเพราะอะไร เพราะว่าความคิดเกิดจากจิต จิตของคนมันล่องแล็ก

ครูบาอาจารย์ท่านสอน จิตของคนเหมือนลิง ลิงมันอยู่โดยปกติมันไม่ได้ มันต้องหาว่า
นอนคว่ำนี่ แล้วคว่ำน้ำเหลวทั้งนั้น มันไม่คว่ำอะไรเป็นของจริงเลย

ลิงบนต้นไม้มันโดดเกาะกิ่งนั่นกิ่งนี้ พอจับกิ่งไม้แห้งมันก็ตกตู่บ เจ็บ กระตุกหัก ถ้ามันถึง
แรงก็ถึงเสียชีวิตเลย

นี่ไง เราไม่คว่ำน้ำเหลว กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ ห้ามเชื่อแม้แต่ความคิดตัวเองนี่ เวลา
มันคิดขึ้นมาอะ จริงหรือ ตรวจสอบหรือ ถ้าตรวจสอบแล้วมันจะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คือมัน
ไม่คิดฟุ้งซ่าน ถ้ามันจะคิด มันก็คิดถูกต้องชอบธรรม

ชอบธรรมตรงไหน

ชอบธรรมตรงเปรียบเทียบธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เออ! นี่มัน
ถึงมหัศจรรย์ไ้ นั่นเขาเรียกว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ”

สมาธิคืออะไร

สมาธิคือจิตสงบ จิตไม่ฟุ้งซ่าน

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด”

นั่นแหละที่พึ่ง ที่พึ่ง เห็นไหม เวลามันสุขสงบขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตสงบแล้วนะ ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำหมดแล้ว สงบแล้วเดี๋ยวมันก็เสื่อม พอเสื่อม
แล้วก็ฟุ้งซ่าน ฟุ้งซ่านแล้วก็มีอาการนั้นแหละ เอาไปไม๊ แล้วที่พูดอยู่นั้นทุกข์หรือสุข ที่พูดอยู่
นั้นสุขหรือทุกข์ ที่พูดอยู่นั้นนะ แต่ถ้าเป็นจริงขึ้นมาแล้วมันจะสงบระงับเข้ามานะ

ถ้ามันสงบระงับขึ้นมา “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

จิตนี้สำคัญมาก แล้วทุกคนมีหมดนะ หัวใจนั้นนะ ถ้ามันสงบเข้ามามันจะเป็นความจริง
แล้วความจริงทำไมพูดไม่ได้ ความจริงพูดได้ พูดกับครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้จริงใจ

พุทโธหายๆ

เอ็งโยนทิ้ง เอ็งเผล เอ็งนั่งหลับ ไร้สาระ

พุทโธหายของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ โอ้โฮ! มันชัดเจน มันจะหาย โอ้โฮ! ใจมันเสียว
แสบ แสบเลย มันกลัวตาย มันกลัวมันหายไป ใจนี้เสียวแสบๆ แล้วต้องแก้ตรงเสียวแสบๆ นั้น
แหละ ถ้าเสียวแสบๆ ใจมันจะขาด ใจมันจะตาย แล้วหลุดไปเลย ส่งออก

ใจมันจะขาด ใจมันจะตายนะ ไหนใครจะตาย มันกำลังจะได้ดีอยู่นี้ไม่รู้จักหรือ

กิเลสมันร้ายขนาดนั้นนะ แล้วเวลาละเอียดเข้าๆ คำว่า “พุทโธหาย” คือมันพุทโธไม่ได้
แต่ไม่ได้หาย พุทโธชัดเจน ชัดเจนจนมันเป็นหนึ่งเดียว เพราะมันไม่เสวยอารมณ์ไง มันไม่มี
อารมณ์ มันไม่กระตุกกระตักเลย กระตุกกระตักคือความรู้สึก

เวลาทำสมาธิแล้วออกจากสมาธิ คลายความรู้สึกออกมา มันจะแผ่ฐานออกมาเลย รับรู้
เรื่องของร่างกาย เรื่องของผิวหนัง เรื่องของอายตนะ เวลามันหดตัวเข้ามามันปล่อยหมดเลย

เขาไม่ได้หาย แต่เขาพูดให้สมมุติเข้าใจได้ว่าพุทโธมันหาย หายโดยสติสัมปชัญญะ หาย
โดยธรรมใจ ผู้มีธรรมใจ

พุทโธหาย ปล่อยไม้ปากเปียกปากแฉะ หายอย่างนี้หรือ หายแบบโจรนะสิ มันเป็นเรื่องไร้
สาระ

หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดเลย แม้แต่พระปฏิบัติยังทำได้ยากเลย แล้วพวกเราฆราวาส
งานล้นมือเลย ใครมาก็พุทโธหาย

เฮ้ย! เอ็งไปแจ้งความสิ แจ้งก่อนว่าพุทโธเอ็งหาย แจ้งตำรวจให้ตำรวจหาให้

นี่มันปล่อยไก่อ มันพูดไปโดยความโง่ แล้วคนที่เขาเข้าใจนะ เขาฉลาดสังเวช สลดมาก

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาะ กว่ามันจะหาย มันจะหาย มันละเอียด ละเอียดจนมันจะ
ระงับ ระงับจนเวลาพุทโธๆ แล้วมันดิ่งลง วี๊ดๆ ถอนหมดนะ กลัวตาย ใครๆ ก็กลัวตาย

พุทโธมันอยู่ปากตาย เลยตายไปนั้นนะพุทโธ ที่พุทโธหายเพราะมันเลยตาย ตายจนแบ่ง
บานใจ ถ้าเป็นข้อเท็จจริง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ท่านทำได้นะ มันเห็นแล้วมันยิ้มๆ มันเหมือนหลอกเด็ก เด็กมาก็พูดไป เด็กมันไร้เดียงสาไป ให้อะไรมันก็เอา บอกอะไรมันก็ฟัง บอกให้นั่งก็นั่งนะ ไม่ยอมลุกเลย รถมายังไม่ลุก

ลูกสิ รถมามันอันตราย ก็เขาบอกให้นั่งตรงนี้ก็นั่งตรงนี้ไป ให้นั่งเพื่อเอ็งได้ผ่อนคลาย ภูเขาของเอ็ง แล้วเอ็งได้ทำคุณงามความดีของเอ็ง ถ้ามีงู มีรถมา ก็ลูกหนีก็ได้ ทำไมจะลูกหนีไม่ได้ เดียวงูมันกัดเอานะ นี่เด็กมันไร้เดียงสาไป ใจเราไม่รู้เรื่อง

นี่พูดถึงสิ่งที่มีกรรมเป็นที่พึงเกิด มันจะฉลาดกับตรงนี้ มันจะฉลาดกับใจของตัวเอง แล้วไม่ใช่เที่ยวโพนทะนาให้เขาหยาบหมิ่น

คนที่เขาฟังเขาหยาบหมิ่นนะ พระพุทธศาสนาสอนให้สงบระงับ สอนให้เมตตาธรรม ไม่ใช่ฟังชาน โพนทะนาไปรอกหูเขานะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไป ต้องล้างหู มันสกปรก ล้างหูเลย หูนี้ล้างๆ

หลวงตาท่านพูดประจำ ปากสกปรก เอาเรื่องรอกหูมาพูดใส่หูเรา แล้วถ้าคนที่ไม่มีสติปัญญา มันก็เชื่อเขา

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนสอน

ไฉนนั้นก็อ้างพุทธพจน์ ไฉนอ้างพระพุทธรูป

พระพุทธรูปบอกว่าห้ามเชื่อๆ อย่าไปเชื่อมัน มันฟังชาน มันโพนทะนา ถ้ามันดีจริงมันต้องอยู่บ้านมัน อยู่ในใจของมัน มันไม่ออกมาจะรานใครทั้งสิ้น นี่พระธรรม

“เธอจะมีกรรมเป็นที่พึงเกิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

มีสติปัญญาของเรา รักษาชีวิตของเราให้มันสงบสุข

นี่ไง วันนี้มาวัดมาวา มาวัดมาวา มาเต็มน้ำมันใจ เต็มหัวใจของตนไง ถ้าประพฤติกปฏิบัติ รดน้ำพรวนดินหัวใจของเรา ดูแลรักษาหัวใจของเรา มีสติสัมปชัญญะรักษาหัวใจของเรา ไปวัด ไปวาเห็นสมณะ เห็นสมณะเป็นมงคลชีวิต

มงคลชีวิต เห็นไหม พระเขาอยู่อย่างไรละ เราอยู่บ้านนะ มีทุกอย่างพร้อมหมดเลย ยังมี ความทุกข์ พระอยู่วัด มีรั้วรอบขอบชิด ออกจากวัด นือโคจร ทือโคจร พระไปไม่ได้ พระห้ามไป ทือโคจร เป็นที่ของสังคัมโลกเขา

พระนะ นุ่นโคนไม้ เรือนว่าง คุณา ค้นหาหัวใจของตน นักรบ ถ้านักรบเขารบกับกิเลสใน หัวใจของตัวเอง แล้วต้องทำตัวเองเป็นตัวอย่างไง

การสอนที่สูงที่สุดคือไม่ต้องสอนใคร ทำตัวเอง ถ้าทำตัวเอง ทุกคนหันมามอง เออ! นั่น พระ เพราะท่านอยู่สงบสุขของท่าน

ไอ้เรานี้โพนทะนาเลย โฆษณาประชาสัมพันธ์ กลัวเขาจะไม่รู้

ไอ้โฆษณาประชาสัมพันธ์ โลกเขาทำกัน แต่ของเราไม่ใช่ นั่นมันเรื่องโลก เรื่องโลก ตื่น โลกไม่ได้ ตื่นโลกมันก็พุ่งชานออกไปข้างนอก แล้วออกไปข้างนอกนะ ไอ้โฮ! พระยอดเยี่ยม ห่ม ผ้ากาสาวพัสตร์ ไอ้โฮ! กิริยาสงบระจับ แต่หัวใจเต้นโครมๆ อยู่เนิ่นๆ มันน้อยใจใจ ฆราวาส ญาติโยมเขามีความสุข ไอ้เรามันมีความสุขทุกข์ ความทุกข์เพราะว่ามันขาดแคลน

ขาดแคลน เห็นไหม เพราะมันไม่ใช่พระธรรม

พระธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ประหยัด ให้มัธยัสถ์ ได้สิ่งใดมา เวลาสอนครอบครัวใด ตระกูลใด ถ้ารู้จักประหยัดมัธยัสถ์ รู้จักดูแลรักษาของใช้ในบ้านในเรือนของตน ตระกูลนั้นจะไม่เสื่อมเลย ตระกูลใดใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ของใช้สอยโยนทิ้งโยน ขว้าง ตระกูลนั้นอยู่ไม่นาน เดียวก็เสื่อมสภาพหมด

นี่ไง นี่พระพุทธรูปเจ้าสอน แล้วพระพุทธรูปเจ้าสอนทั้งหมด เราก็ศึกษา เราก็เป็นชาวพุทธ ด้วยกัน ธรรมและวินัย พระไตรปิฎก ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ใครไม่ได้ศึกษา ศึกษาทุกคน แล้วทำ สมาธิเป็นไหม

อย่างที่ว่า ๙ ประโยคไปถามหลวงปู่ฉั่นไ้ “ผมรู้หมดเลย รู้ทุกอย่างเลย จะให้ผมทำ
อย่างไร”

เพราะรู้แต่เรื่องของพระพุทธเจ้า แต่เรื่องของตัวไม่รู้ แล้งวงมาก

หลวงปู่ฉั่นถามว่า “ทุกข์อยู่ที่ไหนละ กำหนดที่ตรงนั้นนะ”

ไ้ฉนั้นมันไม่กำหนดทุกข์ของตนไ้ มันไปกำหนดทางวิชาการแล้วส่งออกไป แล้วโพนทะนา
เล่าเรื่องนะ นักปราชญ์ราชบัณฑิตนะ

ขณะที่เล่าเรื่อง กิริยามันบอกว่าขาดสติ ไม่มีสติสัมปชัญญะที่ควรและไม่ควร กาลเทศะ
กลองจัญไร อยู่ดีๆ มันก็ดังตึ้มๆ โย้ย! ชาวบ้านวิ่งหนีหมดเลย

กลองต้องให้เขาตี คือต้องให้เขาถาม เขานะ เขามีความสงสัย ทำอย่างนี้แล้วทำไมมัน
พลาดพลั้งอย่างนี้ ทำอย่างนี้

ครูบาอาจารย์จะอบรมบ่มเพาะไ้ เริ่มด้นวางให้หมด แล้วกลับมาตั้งที่สติของตัว แล้วสติ
ของตัวแล้วฝึกหัดปฏิบัติ การผิดพลาดมันจะน้อยลง แต่เวลาถึงที่สุดแล้ว ถึงที่สุดเวลากรรมมัน
ให้ผลไ้ เวลากรรมมันให้ผลนะ จะฉลาดขนาดไหน มันก็ต้องเป็นไปตามเวรตามกรรมนั้น
พยายามจะมีสติปัญญาแก้ไขอย่างไรก็กรรมของตัว แต่ถ้ามันพ้นวิฤตินั้นไป ไ้ปัญญาที่ฉลาด
นั้นนะจะทำให้ตัวเองฟื้นฟูขึ้นมา จะทำให้ตัวเองแข็งแรงขึ้นมาไ้ไ้ไ้

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

แต่ชีวิตมันก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยก็ให้มันเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรม
ไ้ทุกคนได้อิมหน้าสำราญก่อน เราอิมทีหลัง อย่างนี้ถูก

ไม่ใช่ต้องให้ทุกคนเป็นพระอรหันต์หมดเลย เราจะเป็นพระอรหันต์องค์สุดท้าย

แล้วเมื่อไหร่วะ

เยอะเยอะนะ พระนี้อ่างหมดเลย จะอบรมบ่มเพาะ จะให้ทุกคนเป็นพระอรหันต์หมดเลย
นะ เราจะเป็นพระอรหันต์องค์สุดท้าย

ไม่ใช่ เพราะอะไร เพราะจะทำให้เขาฉลาดขึ้นมาจะทำอย่างไร จะทำให้เขารู้จักกิเลสในหัวใจ รู้ได้อย่างไร เพราะเขาไม่รู้ ใ้เราจะสอนเขา เรายังไม่รู้เลย แล้วเราจะเอาอะไรมารู้

ถ้าจะรู้ๆ เข้าหาครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม เข้าไปหาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ไม่มีใครกล้าเข้าหาหรอก หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดอยู่เนี่ย เวลาที่พวกเก่งๆ มันเก่งแต่ข้างนอก ไม่กล้าเข้าหาท่านหรอก เวลาเข้าไป ถ้าไม่เป็นประโยชน์ ท่านไม่พูดหรอก ถ้าเป็นประโยชน์นะ ตัดหัวทิ้งหมดเลย เวลาไปอ้านนะ ลูกศิษย์หลวงปู่มั่นๆ

หลวงปู่มั่นพูดเอง “ไ้พวกแข่งหน้าแข่งหลัง”

พวกแข่งหน้าแข่งหลังมันไม่เอาเยี่ยงอย่าง มันจะเอาแต่ว่ามันเลยเถิด แข่งขึ้นไป ไ้โฮ! หลวงปู่มั่นชมข้าพเจ้าว่าภาวนาดี

ดีตรงไหน

ถ้าดี มันดีในหัวใจดวงนั้น มันดี ให้ดีเป็นความจริงของมันขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงของมันขึ้นมา มันตั้งแต่พฤติกรรม ใช้ชีวิตแบบอย่างนั้นนะ มันไม่เบียดเบียนใจ ไม่ทำให้สังคมบอบช้ำ ไม่ทำให้ชาติตระกูลใดบอบช้ำ

ถ้าเป็นข้อเท็จจริง ทำให้เขามีความปกติสุขใจ มีความขัดแย้งก็ทำให้เขากลับมาเป็นสามัคคีธรรม ให้มันถูกต้องชอบธรรมไป ถ้ามันถูกต้องชอบธรรม ให้เขาทำคุณงามความดีของเขา เพราะอะไร

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศาสนาเป็นตัวเชื่อม เป็นตัวสमानใจ เป็นหน้าที่ ปู่ก็หน้าที่ของปู่ พ่อแม่ก็หน้าที่ของพ่อแม่ ลูกก็เป็นหน้าที่ของลูก ทำหน้าที่ของตนให้สมฐานะของความ เป็นหน้าที่

พระ พระทำหน้าที่ของพระไป ทางจงกรมรู้จักไหม นั่งสมาธิรู้จักหรือเปล่า

โยมอย่ามาทวงสิ ข้าพเจ้าจะปฏิบัติ โยมมากวนนำดูเลย

โยมหายไป มันนอนกระดิกเท้าเลย

แต่ครูบาอาจารย์ของเราไม่ใช่อย่างนั้น หลีกเร้นไปเอง เขาเข้าไม่ถึง เขาไปหาไม่ได้ หลวงปู่มั่นอยู่ในป่า คนจะทำบุญต้องจ้างเกวียนทุกเช้าไปนะ เข้าไปหาตัวท่านเองไม่มีทาง เลือกเฟ้น แต่พระก็พระที่มีอำนาจวาสนาพยายามชวนชวายเป็นด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ ถ้าไม่มีวาสนา ท่านให้ออกไปข้างนอก ไม่ให้เข้ามาทำหมู่คณะเสื่อมเสีย

มันเสื่อมเสียตั้งแต่หมู่คณะ เสื่อมเสียตรงไหน เสื่อมตรงที่เขาต้องการความสงบสงัด ก็มาทำให้เขาฟุ้งซ่านซะ กระทบกระเทือนกันไปหมดนะ

คณะสงฆ์ สงฆ์ตั้งแต่ ๔ องค์ขึ้นไป สงฆ์ หมายความว่า ผู้ที่มีปฏิญญามานะเสมอกันอยู่ด้วยความสงบสุข ปฏิญญามานะไม่เสมอกัน เห็นไหม คนอื่นจะนั่งสมาธิ คนอื่นจะสร้างกุฏิ มันกระทบกระเทือนกันไปหมดเลย มันเป็นไปได้

หลวงปู่มั่นถึงเวลาข้อวัตร ฉันทน์น้ำร้อนแล้วค่อยทำข้อวัตร ถ้าไม่ได้เวลา เสียงแก็กก็ไม่ได้

คนภาวนามันรู้ คนภาวนามันรู้ว่ากิเลสในหัวใจของคนร้ายกาจนัก นั่งภาวนา พอเสียงกระทบ มันไปโทษไฉนนั้นนะ มันจะไปฆ่าไปแกงเขาแล้ว กิเลสนี้ เพราะอะไร เพราะถือสิทธิ์ว่าฉันปฏิบัติอยู่ ฉันทำคุณงามความดีอยู่ แล้วมันรบกวนใจ

ถ้าตามกฎหมายนะ มันก็ต้องผิดกฎหมายใช้ไหม แต่นี่มันเป็นธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วสังคมมีสูงมีต่ำหลายภพหลายชั้น คนที่ฉลาด คนที่โง่ คนที่พยายามจะแผดเผา จะทำลาย เจาะจงนะ คนไปอยู่ในป่าในเขานะ เขาเอาไปทำลาย ไปแกล้ง ร้อยแปดพันเก้า โลกนี้

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด”

ตั้งสติ ตั้งปัญญาของเรา การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีสติมีปัญญาสามารถแสวงหาบวาก็ได้ ลบก็ได้ จะแสวงหาธรรมก็ได้ แสวงหาโลกก็ได้ แสวงหาที่เป็นความเป็นจริงนะ

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด”

แล้วปัจจัยเครื่องอาศัย สติปัญญาที่แสวงหา มันก็จะแสวงหาเพื่อดำรงชีวิตนะ หิว
อดคัดขาดแคลน ปีบคั้นหัวใจนะ ถ้ามันมี ถ้าเรามีบ้าง เราจะสงเคราะห์ สงเคราะห์คนที่เคยทุกข์
เคยยาก เพราะปัจจุบันนี้ทุกข์ยากมาก

แต่ถ้ามันมีสติมีปัญญา ความทุกข์ยากนั้นมันเป็นทุกข์ยากประจำธาตุขันธ์ แต่นุญและ
บาปมันส่งผลไปอนาคต เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา

ไม่ไปหวังหรอก เขาว่าเขียนเสือให้วัวกลัว ตายแล้วตกนรก จะต้องชวนชวายเป็นกับวัด วัด
ก็จะบริหารจัดการ

ไม่ใช่

ใจ มาวัด มาวัดเอาใจ ใจมันจะสัมผัสศีล สมาธิ ปัญญา มันจะเกิดอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่
เป็นนามธรรมที่ใครแย่งชิงไม่ได้ พระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์เป็น
สมบัติส่วนตัวของท่าน ใครจะไปปล้นไปชิง ไปแย่ง ไปถือครอบครองปรปักษ์ ไม่มีสิทธิ์ เป็นไป
ไม่ได้

อริยทรัพย์อยู่ที่ใจของเรา แล้วเราสร้างให้มันเป็นจริงขึ้นมา แล้วกิเลสแสดงออกมามันจะ
รู้เลย มองก็รู้ จริ่งหรือเท็จ ถ้ามันจริงนะ มันไม่อวดแอวดกับใครทั้งนั้น เขาเองต่างหากต้องขอ ขอ
ธรรม ขอฟัง ขอแก้ไข เขาต้องคนขอ กลองที่ดีไม่ใช่กลองจัญไร ตีมันๆ ไร้สาระมาก เอวัง